

La (im)possible ruptura democràtica

Vint-i-cinc anys després, vuit dels Deu d'Alaquàs s'han tornat a reunir a València. De dalt a baix i d'esquerra a dreta, Francesc Candela, J. J. Pérez Benlloch, Carlos Martínez Llana, Josep M. Corell, Ernest Lluch, Vicent Soler, Josep Guia i Carles Dolç.

Amb la commemoració dels vint-i-cinc anys de la detenció dels 'Deu d'Alaquàs' es torna a reclamar el necessari reconeixement de la lluita antifranquista i es posen sobre la taula els plantejaments de la ruptura democràtica que la reforma va bandejar.

"Quietos! Las manos encima de la mesa". Amb aquestes paraules pronunciades, pistola en mà, pel comissari de torn, la tarda d'un 24 de juny, s'iniciaven els fets que havien de convertir les persones reunides a la casa d'exercicis espirituals de la Puríssima —oficialment, per a una convivència— en "els Deu d'Alaquàs".

Això passava l'any 1975, al País Valencià, quan Franco agonitzava però encara tenia temps de fer executar, quan s'albirava el final del túnel de la dictadura i, precisament per això, el règim es "bunqueritzava", bo i intensificant la repressió i la parafernàlia del seu "rearme moral ante la ofensiva marxista",

quan l'aspiració democràtica i de llibertat nacional constituïa un senyal d'identitat compartit als Països Catalans.

El nom del comissari, si és que mai s'ha sabut, ara ja ningú no el recorda. El dels detinguts, en canvi, no ha deixat de sonar des d'aleshores i ara, vint-i-cinc anys després d'aquells fets, s'ha tornat a sentir amb força al Paranimf de la Universitat de València, durant l'acte d'homenatge que s'hi ha celebrat recentment.

Francesc Candela, Josep M. Corell, Carles Dolç, Josep Guia, Ernest Lluch, Carlos Martínez Llana, Xavier Navarro, Laura Pastor, J. J. Pérez Benlloch i Vicent Soler. Vet aquí "els Deu d'Alaquàs", els

delegats de les diverses forces polítiques que acudiren a aquesta població de l'Horta la tarda del 24 de juny per anar concretant la creació de la plataforma unitària que havia de possibilitar l'anomenada "ruptura democràtica". La interrupció policíaca va fer pública la reunió, però no va impedir que en sorgís, finalment, aquesta plataforma, el Consell Democràtic del País Valencià, l'agost del mateix any.

Sembla que, després dels intensos interrogatoris i de llegir-se els papers que els havien agafat de damunt la taula de reunió, a la Prefectura Superior de Policia de València van entendre bastant aproximadament què havia de ser aquell Consell Democràtic del Pa-

ís València: “una plataforma unitària o de convergència democràtica que aglutinés les diferents forces polítiques adverses al règim legal vigent i que actuen a la regió, graó previ per a la formació, quan les circumstàncies, segons ells, ho permetessin, d’un Govern Provisional Autònom del País Valencià.”

De fet, el Consell naixia arran de la situació creada per la implantació, a Alcoi, Alacant i València, de sucursals de la Junta Democràtica de Espana, impulsades pel PCE i d’altres formacions (CCOO, Bandera Roja, etc.) bo i trencant un acord tàcit que havia d’incloure el País Valencià, junt amb el Principat de Catalunya, Euskadi i Galícia, dins el grup de les anomenades

“comunitats històriques”. La implantació de les Juntes havia acabat de desintegrar la Taula de Forces Polítiques creada l’any 1973 sota la influència de l’Assemblea de Catalunya. Així doncs, mentre el PCE optava per les Juntes, algunes de les

forces que havien format l’antiga Taula (els antics grups d’Acció i Reflexió Socialista de Vicent Ventura, ara convertits en PSPV, Unió Democràtica del País Valencià –UDPV– i el Partit Carlí), junt amb noves incorporacions (PSAN, MCE, USO, SVI i OPI), creaven el Consell.

A més de la llibertat i l’amnistia, la reivindicació de l’autonomia (“com a requisit per al lliure exercici del dret d’autodeterminació”, especificava el manifest fundacional) era un dels eixos programàtics centrals del Consell, i el que el diferenciava també, bastant substancialment, de la Junta Democràtica del País Valencià, l’entitat que va néixer, després dels fets d’Alaquàs, de la fusió de les Juntes locals provincials.

La detenció dels “Deu d’Alaquàs”, terme que fou encunyat pel setmanari *Canigo* en el seu núme-

ro d’agost de 1975, va comportar, de fet, tant pel ressò que va tenir com per la important campanya de solidaritat que generà, que el País Valencià no pogués ser ignorat i sonés en el panorama polític amb entitat pròpia i en el marc de la seva reivindicació nacional lligada al Principat de Catalunya.

En el camp de les anècdotes han quedat l’episodi de les agendes –“l’agenda”, puntualitza Carlos Martínez, somrient. “Al furgó policíac ens vam menjar, full a full, l’agenda de Josep Guia”– o, anys després, el d’aquell policia destinat a escorta de les autoritats que, nerviós, finalment, esclata i li deixa anar a Ernest Lluch: “No puc més, senyor ministre, li ho he de dir: jo el vaig detenir a Alaquàs.”

Per a la història de les solidaritats recents en el temps de les manifestacions prohibides, queda l’exemple dels noranta-tres professors universitaris que van fer públic un escrit de suport –entre els quals hi havia Carles Solà, Manuel Sanchis Guarner, Josep-Vicent Marquès, Pedro Ruiz, Emèrit Bono o Vicent Martínez Sancho–, de l’article publicat per Manuel Broseta, de la implicació de diversos degans de la universitat i col·lectius de periodistes, o de la càlida ovació amb què van rebre els detinguts les més de dues-centes persones que s’havien aplegat al Palau de Justícia. Sortien quan havien transcorregut tres dies de la reunió d’Alaquàs, després d’haver passat a disposició del tristament famós TOP –Tribunal de Orden Público–, i de fer efectiva la fiança de 10.000 pessetes per a cadascun que els havien imposat i que, gràcies a les gestions de Vicent Ventura, va proporcionar el Banc Industrial de Catalunya.

Per a la història dels esdeveniments que van somoure l’activitat política d’un País Valencià que no

Els Deu d'Alaquàs

Francesc Candela, 37 anys, advocat. Partit Socialista d'Alliberament Nacional dels Països Catalans (PSAN). *Actualment continua en exercici.*

Josep M. Corell, 34 anys, mecànic-torner. Representant de la Unió Sindical Obrera (USO). *Treballa a la Generalitat.*

Carles Dolç, 26 anys, delinquant. Moviment Comunista d'Espanya (MCE). *Exerceix d'arquitecte.*

Josep Guia, 28 anys, professor. Representant del PSAN. *Continua fent classes al departament d'Àlgebra de la Universitat de València.*

Ernest Lluch, 38 anys, professor. Socialistes Valencians Independents (SVI). *Va ser ministre amb el PSOE, imparteix classes a la Universitat.*

Carlos Martínez Llana, 29 anys, estudiant. Era membre de l'Oposició de Izquierdas del PC (OPI). *Economista.*

Xavier Navarro, 26 anys, professor. Unificación Comunista de Espana (UCE). *Treballa en una multinacional informàtica.*

Laura Pastor, 40 anys, professora. Representant del Partit Carlí. *Actualment està retirada de la docència i de l'activitat pública.*

J. J. Pérez Benlloch, 39 anys, periodista. Partit Socialista del País Valencià (PSPV). *Director de la cartellera València Semanal; col·laborador en diversos mitjans.*

Vicent Soler, 25 anys, economista. Socialistes Valencians Independents (SVI). *Ex-conseller de la Generalitat Valenciana, catedràtic d'econòmiques.*

es resignava a quedar relegat a la consideració de mera "región levantina", queda la feina feta pel Consell, les seves declaracions –com la d'octubre de 1975, centrada en la qüestió nacional dels valencians, o la que va fer, conjuntament amb l'Assemblea de Catalunya, el desembre del mateix any–, o la influència que exercí en els postulats de la Taula de Forces Polítiques i Sindicals, la plataforma sorgida, l'any 1976 de la unió, finalment, de la Junta i el Consell.

I queda, també, el projecte d'Estatut d'Autonomia redactat pel Consell. Aquest estatut era, segons alguns, "una mala còpia, rebaixada", de l'anomenat Estatut d'Elx, proposat l'any 1975 per un grup d'intel·lectuals –Joan Fuster, Rafael Ribó, Max Cahner, Enric Solà, Josep Benet i Eliseu Climent–, mentre que per a d'altres representava "la demanda de mínims que es podia consensuar". De fet, l'Estatut del Consell continuava parlant,

després de passar per les mans dels *fiscals borradors* –tal com s'autoanomenen ara, mig seriosament, mig en broma, els antics representants de la "dreta civilitzada" de la UDPV– de "llengua catalana" –tot i que preveia la cooficialitat amb el castellà–, i mantenia, en l'àmbit de les relacions amb els altres territoris dels Països Catalans, tant la possibilitat de mancomunar-s'hi com la federació, després del corresponent plebiscit (en aquest sentit, l'Estatut del Consell s'expressa en termes idèntics que el d'Elx).

Tenien ben poc a veure, doncs, les aspiracions expressades pel Consell Democràtic del País Valencià que formaren "Els Deu d'Alaquàs", amb la comunitat autònoma que es constitueix "dins de la indissoluble unitat de la nació espanyola" que recull l'Estatut vigent, aprovat l'any 1982.

Tanmateix, si bé és cert que, amb la fi de les plataformes unitàries, per l'entrada d'alguns partits en la

reforma de Suárez, es va obrir una època de rebaixes en els plantejaments polítics, que va conduir, finalment, al disseny de les actuals institucions, també ho és que els fets que sacsejaren aquells convulsos –i, sovint, desconeguts o volgutament oblidats– anys de la nostra història recent, serviren perquè, tal com recorden alguns d'aquells "Deu d'Alaquàs", "nosaltres ara no tinguem la mateixa identitat que Múrcia o Guadalajara o, encara pitjor, que no formem part, junt amb Múrcia, d'una regió espanyola anomenada vés a saber com."

Recordar els fets d'Alaquàs no constitueix, per tant, un mer exercici de nostàlgia. És, potser, tal com va explicar a l'acte d'homenatge el rector de la Universitat de València, Pedro Ruiz, un acte per donar-li, a la lluita antifranquista, "el reconeixement històric que ara no té."

Núria Cadenas

EDIFICI

Palau de Paiporta

ENFRONT DE L'AUDITORI
C/ Jaime I, cantó C/ MESTRE PALAU (PAIPORTA)

- **VIVENDES** de tres dormitoris amb **TERRASSA** exterior
- **ÀTICS** amb **ANDANA** i **ÀMPLIES TERRASSES** de més de 50 m²
- **LOCALS COMERCIALS, GARATGES** i **TRASTERS**

situat en la MILLOR ZONA

A 2 minuts
del METRO i a 10 de
València

1a FASE

■ MINIMA ENTRADA ■ FINANÇAMENT FINS A 30 ANYS

«per a viure»

INFORMACIÓ I VENDA:
En OBRA a C/Alfons el Magnànim, 3, 1er. VALÈNCIA
Telèfon C/Alfons el Magnànim: 96 352 89 27
TELÈFON EN OBRA:
636 57 56 57